

Nieuw in de Jan Verwey Bibliotheek

Jelle van Dijk

René W. Chr. Dessing 2016. **Haagse en Leidse buitenplaatsen**. Uitgeverij Kantoor Verschoor boekmakers, Heemstede. 232 pagina's Prijs € 19,95.

Voor al in het voorjaar vormen landgoederen voor natuurliefhebbers een aantrekkelijk wandelgebied. Als de duinen in maart en april nog kaal zijn, is er al volop leven in de bossen van de landgoederen. Dat komt vooral door de bloei van bijzondere bolgewassen die dikwijls met de naam stinzenplanten worden aangeduid. Met een stins wordt een versterkt huis in

Friesland bedoeld. Om in het vroege voorjaar wat kleur in de nog kale tuinen te krijgen, werden allerlei bolgewassen aangeplant. Dit gebruik vond ook toepassing op de vele buitenplaatsen die in het westen van Nederland in de zeventiende en achttiende eeuw werden aangelegd. Het prachtige boek van René Dessing behandelt alle landgoederen in de Bollenstreek waar nog een historisch woonhuis bewaard is gebleven. Om die reden valt landgoed Offem helaas af en wordt Calorama wel besproken. Verder komen de buitenplaatsen bij Leiden, Voorschoten, Wassenaar, Den Haag en Rijswijk aan bod. In het boek wordt slechts hier en daar nader ingegaan op de aanwezige stinzenplanten. Het gaat de schrijver vooral om de geschiedenis van het landhuis en zijn bewoners en de aanleg van het park. Dat alles wordt gepresenteerd met goede foto's en een zeer geslaagde lay-out. De bespreking van elk landgoed besluit met de rubriek "Zien en doen". Daarin wordt ingegaan op zaken als: toegangsbeperkingen, horeca, leuk in de buurt en nabijgelegen buitenplaatsen. Wat de toegang betreft is een goed overzicht opgenomen op pagina 8. Hier is op een kaart met kleurtjes aangegeven welke parken en welke landhuizen te bezoeken zijn. In 2015 produceerde dezelfde schrijver een prachtig boek in dezelfde uitvoering over de Amsterdamse buitenplaatsen. Daarin ligt de nadruk op de Vechtstreek en de binnenduinrand bij Haarlem. Voor bezoekers van bekende landgoederen als Leyduin, Elswout en Koningshof biedt ook dit boek interessante informatie. Ook al zijn beide boeken geen echte natuurboeken, ze voegen wel heel wat toe wat historie en achtergronden betreft.

Kees Heij en Jacques Vos 2016. **De huismus**. Uitgeverij Atlas Contact, Amsterdam. 159 pagina's. Prijs € 20.

In de serie vogelmonografieën van Atlas Contact is vorig jaar ook een boek over de Huismus verschenen. Het is een vlot geschreven boek geworden zoals we dat van Kees Heij mogen verwachten. Trouwe bezoekers van de lezingen in het Jan Verwey Natuurcentrum kennen hem als een enthousiaste spreker. En in dit geval is de vlotte spreker ook een vlotte schrijver.

Lang voordat vogeltellers rond de eeuwwisseling aan de bel trokken vanwege de achteruitgang van de Huismus in de binnensteden, was Kees Heij al jaren deze soort aan het bestuderen. Hij schreef er zelfs een proefschrift over waarop hij in 1985 promoveerde. Dat proefschrift kreeg 20 jaar later opnieuw veel aandacht vanwege de dramatische terugloop in de aantallen. Het verdwijnen van de Huismus op veel plaatsen leidde zelfs tot plaatsing op de Rode Lijst. De mogelijke oorzaken van de achteruitgang worden door Heij en Vos uitvoerig en helder beschreven. Daarbij komen zaken aan de orde als verstening van stadscentra en dorpskernen, de aanwezigheid van katten, het toegenomen verkeer en de moderne huizenbouw waar geen ruimte meer te vinden is voor nestelende Huismussen. Ook de afname van insecten, belangrijk voor het grootbrengen van de jongen, wordt als een mogelijke oorzaak genoemd.

Terecht merken de schrijvers op dat er nog veel en vooral langlopend onderzoek nodig is om alle vragen te beantwoorden. Een van die vragen kan dan zijn: waarom gaat het met de Huismus in Noordwijk sinds enige tijd

weer veel beter? In het voorjaar van 2010 telde ik de sjilpende mannetjes in Noordwijk aan Zee. In grote delen van het zeedorp en ook in De Zuid was toen geen mus te horen. Dat is nu volstrekt anders! In vrijwel alle woonwijken en ook langs de Astridboulevard zijn op allerlei plaatsen

Huismussen te vinden. Op de website van Sovon wordt vermeld dat de stand "hier en daar stabiliseert". De nieuwe landelijke broedvogelatlas die volgend jaar verschijnt, laat hopelijk zien dat de Huismus veel verloren terrein heeft teruggewonnen.

